

Jens Otto Krag's nytårstale

Taler

Jens Otto Krag
Statsminister

Dato

1. januar 1967

Sted

Radio- og tv-transmitteret

Atter ved et årsskifte må vi pege på krigen i Vietnam som verdens største uro og bekymring.

Atter er 12 måneder gået med junglekrig, bombardementer, sabotage og overfald.

Ingen af vore håb fra sidste nytår har båret frugt. Flere og flere menneskeliv er gået tabt. Større og større værdier er lagt øde. Kampene er blevet stadig hårdere.

Vil appellen om at standse bombardementerne, påbegynde forhandlinger og indstille fjendtlighederne – vise sig at være mere værd i 1967, end de var i 1966? Eller vil opfordringer til fred gennem forhandling blot være ord – ord uden virkning? Vil der i 1967 komme virkelighed ud af anstrengelserne for fred? En fredens og genopbygningens virkelighed, som Vietnams folk i nord og syd behøver.

Kort før jul bad USA's regering den genvalgte FN-generalsekretær U Thant om at bringe forhandlinger i gang om en våbenstilstand – kort og godt. Ingen nærmere betingelser. Næsten en generalfuldmagt. Men kan U Thant? Er hadets og bitterhedens kræfter for stærke? Eller vil U Thant, der selv er asiat, trods sin egen pessimisme over for opgaven, kunne trænge igennem.

Det er med glæde vi erfarer, at den britiske regering på årets tredje sidste dag i et hastebudskab til USA, Nordvietnam og Sydvietnam har tilbudt at arrangere et møde mellem de tre regeringer – gerne på britisk grund – med det formål at få krigshandlingerne bragt til ophør.

USA har reageret velvilligt over for tanken om et fredsmøde.

Måske kan 1967 blive det afgørende år, der bringer en ende på kampene i Vietnam.

Lad os håbe det. Det skal i hvert fald være mit største nytårsønske, og jeg tror, alle danske vil dele det.

I andre dele af verdenspolitikken er der større optimisme.

Det gælder forholdet mellem Øst og Vest – det gamle modsætningsforhold med Sovjetunionen og Østeuropa på den ene side – og den vestlige verden: Vesteuropa og USA og Canada på den anden side.

Er der alvor i tilnærmelsen mellem disse to stærke verdensdele, bestående af verdens mest industrialiserede lande?

Meget tyder på det. Mellem USA og Sovjetunionen er der truffet en foreløbig aftale – senere anbefalet af FN – om at forbyde, at atomvåben placeres i det ydre rum, det være sig på kunstige himmellegemer, der svæver i en bane omkring jordkloden – eller på månen, mars osv.

Det næste er, at et forbud mod spredning af atomvåben til flere regerings selvstændige disposition synes at være på vej.

Hvis forhåbningerne holder stik, vil det være gode fremskridt.

Overhovedet synes Øst og Vest, Sovjet og USA, i stigende grad at erkende et fællesskab i interesser og ansvar. NATO-mødet kort før jul førte til en vedtagelse om afspænding, der pegede i samme retning.

I en rapport anbefalede NATO, at de enkelte medlemslande tog skridt til bedre forståelse og til udvidet økonomisk og kulturelt samkvem med de enkelte Østlande.

Forslagene i sig selv er ikke revolutionerende. Det, der gør dem bemærkelsesværdige, er, at det er NATO, der fremsætter dem. Det er ikke sket før.

Det er klart, at Den Kinesiske Folkerepubliks vækst, dette nye samfunds

voldsomme indre brydninger, præget af en hadekampagne samtidig med dets hårde og uforsonlige holdning udadtil, vil medvirke til at styrke tendensen til forsoning mellem de dele af verden, der – under hele den kolde krigs varighed – stod i stærk modsætning til hinanden.

Vi finder Kinas isolation mere end beklagelig – og ønsker fortsat, at Kina indtager sin plads blandt verdens nationer som en indflydelsesrig og samarbejdende magt, bl.a. gennem medlemskab af FN.

Men tendenserne til større forståelse mellem Warszawa-pagtens lande og NATO-pagtens lande må vi – isoleret betragtet – se som et stort fremskridt, der kan give Europa en tryggere fremtid. Hertil vil vi bidrage efter evne. ”Fredelig sameksistens” – den gamle og slidte formel fra den kolde krigs år – er ikke tilfredsstillende. Det er ikke nok at eksistere sammen. Nationerne må virke sammen under fælles ansvar.

Det hører med til dette billede at minde om, at Danmark i det nye år indtræder i Sikkerhedsrådet. Her skal vi arbejde for at virkeliggøre FN's fundamentale opgave: At søge internationale konflikter bilagt med fredelige midler. Derimod skal vi selvsagt ikke drive nogen form for storpolitik.

Med hensyn til at slå bro mellem de to europæiske markeder kan 1967 blive året, hvor De Seks og De Syv kommer i forhandling. Vi håber, at den britiske premierministers rundrejse til de seks landes hovedstæder i januar og februar vil bære frugt. Det er Europas interesse. Det er Danmarks interesse. Vor landbrugseksport mod syd lider overlast.

Der går en smal vej til det brede europæiske marked. Kan Wilson betræde denne vej? Vil Fællesmarkedet – herunder Frankrigs præsident – komme ham i møde?

1967 vil give os svaret.

Lad os i denne forbindelse huske på EFTA's succes for industrivarerne. Fra i dag er der for dette område toldfrihed. Dette omfatter også Danmark, Norge, Sverige og Finland. Et stort nordisk fremskridt. Måske vort største.

Under arbejdet med alle disse problemer må vi ikke glemme u-landene. Vi må yde større hjælp og på den rigtige måde. Vi må samtidig drage u-landene ind i

samhandelen.

For Danmarks vedkommende – i dansk indenrigspolitik – bliver 1967 skattereformens år. Det bliver året, hvor boligfonden skal oprettes. Det bliver året, hvor det nye Planlægningsudvalg går i gang og bl.a. vil tage jordlovgivning, byudvikling, byggegrundsmodning, bolig-, uddannelses- og industribyggeri op til en helhedsvurdering sammen med trafikudvikling og naturfredning. Det gælder om, at udviklingen ikke foregår tilfældigt, men efter en helhedsvurdering og sådan, at der lægges så få bånd på dispositionsfriheden som muligt. Også det offentliges virksomhed skal inddrages i disse vurderinger. Udbygningen af uddannelsen på alle felter må indgå i dette arbejde som det vigtigste element.

Landets økonomi vil altid rejse problemer. Midt i fremskridtet ved vi af erfaring, at det er svært at holde den økonomiske balance. Der er sket fremskridt i 1966. Underskuddet på betalingsbalancen er efter de hidtidige opgørelser nedbragt, prisstigningerne er blevet noget mindre, og industrieksportens fremgang er fortsat – om end i mindre rask fart end tidligere. Der er tegn på, at efterspørgslen på nogle af vore eksportmarkeder er blevet svagere – også for industriens produkter.

Det gælder nu om at videreføre en fornuftig økonomisk politik i det nye år.

Hverken finanspolitikken eller kreditpolitikken kan der slækkes på.

På arbejdsmarkedet venter regeringen, at parterne gennem frie forhandlinger løser problemerne på en socialt og samfundsmæssigt forsvarlig måde. Hvem kan være interesseret i en langvarig arbejdskamp? Det er hverken arbejdsgivere eller arbejdere. Hvis vi ikke kan forsyne de udenlandske markeder med danske eksportvarer på grund af konflikt, står andre parat – og hvad her ved tabes for os, kan ikke genvindes. Men hvis arbejdere og arbejdsgivere kan enes om en fornuftig overenskomst med socialt rimelige forbedringer, som samfundet kan bære – må det være en klar forudsætning, at andre grupper: Alle selvstændige erhverv, tjenestemændene og funktionærerne, holder sig til en indkomstudvikling af tilsvarende størrelsesorden.

Kun i så fald kan vi holde orden og fremgang i dansk økonomi og videreføre den høje beskæftigelse, som så mange har vænnet sig til at betragte som en selvfølge.

Det er en nødvendighed, at stigningen i priser, udbytter, avancer og omkostninger holdes inden for samme rammer som dem, der sætter sig igennem i de lande, vi skal konkurrere med.

Hermed ønsker jeg alle danske et Godt Nytår! Fred ude i verden, fremgang i samarbejde og god forståelse i vort eget land. Alt godt i det nye år!

Kilde

Mellbin, E. F., & Mellbin, F.-M. S. (2011). Nu gælder det Danmark! □: statsministrenes nytårstaler. (1. udgave.). Lindhardt og Ringhof.

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Nytårstale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jens-otto-krags-nytaarstale-1967>